

Čtení 1: Žalm 131

¹ Poutní píseň, Davidova. Nemám, Hospodine, domýšlivé srdce ani povýšený pohled. Neženu se za velkými věcmi, za divy, jež nevystihnu, ² nýbrž chovám se klidně a tiše. Jako odstavené dítě u své matky, jako odstavené dítě je ve mně má duše. ³ Čekej, Izraeli, na Hospodina nyní i na věky.

Čtení 2: Lukáš 6, 47-49

⁴⁷ Víte, komu se podobá ten, kdo slyší tato má slova a plní je? ⁴⁸ Je jako člověk, který stavěl dům: kopal, hloubil, až položil základy na skálu. Když přišla povodeň, přivalil se proud na ten dům, ale nemohl jím pohnout, protože byl dobře postaven. ⁴⁹ Kdo však uslyšel má slova a nejednal podle nich, je jako člověk, který vystavěl dům na zemi bez základů. Když se na něj proud přivalil, hned se zřítíl; a zkáza toho domu byla veliká.

Čtení 3: Kniha moudrosti 7, 15-21

¹⁵ Kéž mi dá Bůh mluvit uvážlivě a smýšlet podle toho, co mi bylo dáno. Neboť on sám je průvodcem k moudrosti a usměrňuje moudré. ¹⁶ Neboť v jeho ruce jsme i my i naše slova, i všechna rozumnost a rukodělná dovednost. ¹⁷ On mi dal pravé poznání toho, co je, abych znal uspořádání vesmíru a působení živlů, ¹⁸ počátek, konec a střed časů, střídání slunovratů a proměny ročních dob, ¹⁹ koloběhy roku a postavení hvězd, ²⁰ povahu živočichů a pudy šelem, sílu duchů i myšlení lidí, rozmanitost rostlin a léčivou moc kořenů. ²¹ Poznal jsem věci skryté i zjevné, všemu naučila mne strůjkyně všeho – moudrost.

Kázání:

Slyšeli jsme krásný text z knihy Moudrosti, připisované Šalamounovi, i když víme, že Šalamoun ji nenapsal. Postava krále Šalamouna už tehdy a vlastně i dnes slouží jako typ nebo archetyp moudrého vladaře. Zdá se, že takové spojení *moudrý vladař* – bylo od nepaměti něčím výjimečným a vzácným. Vládychtivých bylo vždycky dost, sem tam se objevovali i moudří, ale ti se moc často k vládě nedostali. I dnes máme politiků nazbyt, ale státníky nevidět.

Selhání vladaře má obvykle velké důsledky, jeho odpovědnost je velká, nároky na vládnutí jsou velké. Šestá a sedmá kapitola knihy Moudrosti jsou ponaučením pro vladaře, aby usilovali o moudrost, tak aby mohli rozhodovat dobře, s vědomím co nejširších souvislostí svých rozhodnutí. Pro Písmo je samozřejmé, že dobré rozhodnutí může padnout jen na základě poslušnosti Boží vůle, jen, je-li neseno láskou, milosrdenstvím a spravedlností, a počítá se s tím, že moudrosti se nabývá v modlitbě.

Ale náš text je zároveň pozoruhodně moderní důrazem na důležitost poznání empirického a rozumového. Protože v době a prostředí, kde kniha vznikla, v Egyptě v polovině prvního století před Kristem, se Bůh jevil vzdálený a zprostředkující roli hrála právě Moudrost, chápána nikoli pouze jako duševní mohutnost, ale spíše jako Boží hypostaze, zprostředkující síla. Proto se tu klade takový důraz na poznávání Hospodina skrze jeho dílo – skrze pozorování a zkoumání stvoření.

To opravdu vypadá velmi moderně a samozřejmě v tomto typu poznání jsme za dva tisíce let dosáhli takového rozmachu, o jakém se dávným lidem ani nemohlo snít. Jsme jim pro svou vědu a techniku nadřazení? Mohli bychom být, kdyby naše empirické a rozumové poznání v průběhu staletí provázela rovněž moudrost. Ale ta se nerozvíjela stejně bouřlivě.

Chybí ohled na souvislosti, ohled na milosrdenství a lásku, na obecné dobro, na šetrné zacházení s úžasnými Božími dary, tak abychom je mohli předat i těm, kdo přijdou po nás.

Vnímáme, jak je ohrožen náš vnější i vnitřní svět. Ohromné bohatství, které lidstvo produkuje, ohromné schopnosti, kterými disponuje, přicházejí vniveč, jsou z velké části vyplývány, zmarněny. Ničení planety pokračuje, zbytečného lidského utrpení ubývá jen velmi pozvolna, nerovnost roste, boje a války ničí celé státy a regiony, miliony lidí jsou na útěku a nenalézají útulek.

Neseme to vědomí v sobě jako úzkost a strach, jako pochybnost o smyslu, jako bezmocný vztek nebo pokušení rezignace. Jsme často bezradní, co máme dělat. A stačí to, co třeba děláme? Máme adoptovat na dálku africké dítě? Třídít odpad? Kupovat fair trade a bio? Podepisovat petice? Chránit své okolí před devastací developerskými projekty? Kompostovat? Ubytovat člověka bez domova nebo uprchlíka? Apelovat na mocné? Protestovat? Jít do politiky? Jak máme vychovávat děti – aby se dokázaly prosadit v konkurenci, nebo aby se uměly dělit a spolupracovat? Nebo stačí, když se budeme modlit?

Potřebujeme moudrost. V našem textu se pozoruhodně vedle výčtu kosmických a přírodních jevů řadí nerozlišeně i poznání síly duchů a myšlení lidí, jako předpoklady moudrosti. Myšlení lidí – znamená i naše vlastní myšlení, své touhy a obavy, své možnosti a meze – to všechno poznáváme a učíme se moudře spravovat jev ve vzájemnosti. V otevřenosti a respektu, s odvahou odpouštět a o odpuštění prosit. Společenství je první krok k moudrosti a také je nutné proto, abychom obstáli ve zkouškách a střetech, byli si vzájemně oporou.

Znát sílu duchů znamená poznávat, jaké síly ovládají tento svět. Rozpoznávat kde je u díla přitažlivá síla nicoty, ničení a zmaru, pohrdání lidskými bytostmi – tak jak se projevila a projevuje ve fašismu. Rozpoznávat, kdy služba zlatému teleti, služba mamonu vyžaduje lidské oběti, umírající hlady, na snadno léčitelné nemoci, ve válkách kvůli ropě, lidí odhozené na smetiště jako nepotřebné kvůli strukturální nezaměstnanosti, kvůli barvě kůže nebo věku. To vše se často děje ve jménu svobody, zejména svobody trhu.

Ale ještě více je třeba se učit rozpoznávat ty druhé síly, které jsou často méně nápadné, média tolik nezajímají. Síly milosrdenství, spravedlnosti, rovnosti, síly naděje. Jsou tam, kde se lidé vzájemně podporují v solidaritě, sdílejí své síly a schopnosti, aby mohli pomoci těm, kdo jsou na tom hůř, vytvářejí nové způsoby hospodaření, které se nehoní za maximálním ziskem, ale jsou šetrné k přírodě. Stovky milionů lidí se angažují pro zlepšení stavu světa, tam, kde žijí i společně na planetě.

V letošním roce dojde ke třem zásadním setkáním, která tak nebo tak ovlivní budoucnost planety. V Addis Abebě proběhla konference o financování rozvoje. V září v New Yorku se bude hodnotit výsledek rozvojových cílů tisíciletí a budou se připravovat tzv. udržitelné cíle rozvoje, jako společný globální program na další období. Konečně na přelomu listopadu a prosince v Paříži proběhne další konference k ochraně klimatu, kde půjde zejména o snižování emisí skleníkových plynů.

Sjedou se pokaždé tisíce lidí – aktivisté nevládních organizací, experti, politici i nejvyšší představitelé států, nositelé největší odpovědnosti. Většina z nich se jistě hlásí k nějakému náboženství. Kolik tam bude moudrých vladařů? Bude jich alespoň deset? Uchová Hospodin ještě tu naši Sodomu nebo nás nechá dílo zkázy dokonat?

Nevíme, ale víra a moudrost nás vybízejí k tomu, abychom nezaháleli. Hlasatelům konce světa Martina Luther prý řekl: i kdyby měl konec přijít zítra, zasadím ještě dnes svou jablono. Pro každého je v tom úsilí nějaký úkol, téma pro modlitbu i výzva k odvážnému slovu a činu. K pochopení toho našeho povolání nám každému dopomáhej Boží moudrost.